

Машевська А.А.
здобувач вищої освіти
спеціальність D4 «Публічне управління та адміністрування»
Науковий керівник: **Мороз Ю.Ю.**
д-р.е.н., професор кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування
Державний університет «Житомирська політехніка»

КІБЕРБЕЗПЕКА ЯК КЛЮЧОВА УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕРЖАВИ

У сучасному глобалізованому інформаційному просторі, коли державні послуги дедалі більше переходять у цифрову форму, формування електронної держави стає не тільки технологічним викликом, але й фундаментальною передумовою ефективного функціонування державного управління. Цифровізація державних процесів відкриває нові можливості: підвищення швидкості обслуговування громадян, розширення доступу до державних послуг, зростання прозорості, посилення участі громадян у прийнятті рішень. Проте разом із цими перевагами зростає масштаб і складність загроз кіберпростору: витоки персональних даних, зловмисні атаки на критичну інфраструктуру, збої в роботі систем державного управління, підлив довіри громадян до цифрових сервісів. Як зазначено у дослідженнях, без належного рівня кібербезпеки цілі електронного урядування можуть бути поставлені під сумнів.

В умовах сьогодення актуальність дослідження зумовлена стрімким впровадженням цифрових технологій у сферу державного управління, що призводить до формування електронної держави як нової моделі взаємодії між владою, громадянами та бізнесом. Однак на тлі гібридних конфліктів, інформаційних атак і загострення глобальної конкуренції питання забезпечення кібербезпеки набуває пріоритетного значення.

Мета дослідження полягає у визначенні ролі кібербезпеки як ключового чинника ефективного функціонування електронної держави та розробці підходів до забезпечення надійного захисту інформаційних систем в умовах глобалізації.

Швидко змінюваний цифровий світ потребує формування більш збалансованої та ефективної національної системи кібербезпеки, яка зможе гнучко адаптуватися до змін безпекового середовища, гарантуючи громадянам України безпечне функціонування національного сегмента кіберпростору,

передбачивши нові можливості для цифровізації всіх сфер суспільного життя.

Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» так трактує термін кібербезпека: «Кібербезпека - захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі» [1].

Стратегія кібербезпеки України проголошує: «Україна має бути здатною забезпечити свій соціально-економічний розвиток у цифровому світі, що вимагає набуття спроможності ефективно стримувати деструктивні дії в кіберпросторі, досягнення кіберстійкості на всіх рівнях та взаємодії всіх суб'єктів забезпечення кібербезпеки, яка ґрунтується на довірі» [2]. З огляду на актуальні виклики та загрози, що виникають у кіберпросторі, значення кібербезпеки для цифрової трансформації України набуває особливої важливості. Це обумовлює необхідність модернізації нормативно-правової бази у сфері кібербезпеки з урахуванням попереднього досвіду, поточного стану національного та міжнародного кіберсередовища, а також відповідності міжнародним і європейським стандартам.

Цифровізація публічних послуг суттєво підвищила їх якість. Незважаючи на певні недоліки системи «Дія», а також єдиних і державних реєстрів (переважно пов'язаних із їх вразливістю до витоку персональних та інших даних), можна констатувати, що Україна вийшла на одне з перших місць в Європі у сфері цифрової трансформації органів публічного адміністрування. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, яка включає у тому числі й підсистему «Електронний суд», дозволила зробити великий крок уперед на шляху підвищення доступності. Пропонується повне впровадження електронного судочинства та інтеграція з українським мобільним застосунком «Дія», який надає громадянам доступ до різноманітних цифрових послуг, що сприятиме зручності взаємодії із судовою системою. До цього переліку об'єктів цифровізації слід додати нові цифрові продукти, які були створені в час воєнного стану, а саме, «Армія+», «Резерв+» [3].

Варто зауважити, що для забезпечення ефективного функціонування

електронної держави в умовах цифрової трансформації необхідно дотримуватися кількох ключових заходів у сфері кібербезпеки. По-перше, слід забезпечити надійний захист державних інформаційних систем і даних, впроваджуючи сучасні технології шифрування, багаторівневу аутентифікацію та системи виявлення кіберзагроз. По-друге, важливо вдосконалити нормативно-правову базу, орієнтуючись на міжнародні стандарти та досвід країн ЄС. Також необхідно підвищувати рівень кібергігієни серед державних службовців і населення шляхом навчання та інформаційних кампаній. Крім того, важливим є створення дієвих механізмів моніторингу, попередження й реагування на кіберінциденти. Усе це дозволить зміцнити кіберстійкість держави та забезпечити безпечне функціонування її цифрових сервісів.

Отже, кібербезпека є ключовим елементом ефективного функціонування електронної держави, оскільки забезпечує цілісність, конфіденційність і доступність інформаційних ресурсів у публічному секторі. В умовах стрімкого зростання кіберзагроз та активної цифрової трансформації суспільства питання кіберзахисту набуває пріоритетного стратегічного значення, що обумовлює потребу у комплексному підході до створення надійної, нормативно врегульованої та технологічно захищеної інформаційної інфраструктури держави. За даними на вересень 2024 року, Україна посіла п'яте місце у світі за рівнем розвитку цифрових державних послуг і увійшла до топ-25 країн світу за рівнем кібербезпеки згідно з глобальним індексом, який оцінює здатність держав протидіяти кіберзагрозам та ефективно реагувати на інциденти. Водночас залишається актуальною потреба у вдосконаленні правового регулювання в сфері використання програмного й інформаційно-технічного забезпечення критичної інфраструктури, зокрема в громадах, медичній та гуманітарній сферах.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки в Україні» від 19.10.2025 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: Указ Президента України від 26.08.2021 р. № 447/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#n12>

3. Сілаєв В., Горінов П. Політика інформаційної безпеки в умовах цифрової трансформації України: виклики та шляхи попередження. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. 2024. Випуск 3 (75). С. 81-87.